

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรระหว่างปี 2523-2545 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีของกรมสรรพากรกับรายได้ประชาชาติ จากข้อมูลทฤษฎีของการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรและข้อมูลรายได้ประชาชาติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาจากรายได้ภาษีสรรพากรรวมและแยกเป็นรายประเภทภาษีคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลรายปีจะนำภาษีการค้ามาวิเคราะห์ร่วมกับภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะเนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะนำมาใช้แทนภาษีการค้าตั้งแต่ปี 2535

โดยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีสรรพากรรวมและรายได้ภาษีประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากรกับรายได้ประชาชาติและองค์ประกอบของรายได้ประชาชาติด้านต่าง ๆ จะใช้สมการถดถอยในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยมีแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 5 แบบ

ผลการศึกษาโครงสร้างการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร โดยในการศึกษารั้งนี้ใช้ข้อมูลรายปีภาษีซึ่งต่างจากการศึกษาของผู้ที่เคยศึกษาในครั้งก่อน ๆ ที่ใช้ข้อมูลเป็นรายปีงบประมาณ พบว่าก่อนที่จะมีการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ ภาษีที่มีสัดส่วนต่อภาษีสรรพากรรวมสูงสุดคือภาษีการค้า และหลังจากมีการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ภาษีที่มีสัดส่วนสูงสุดคือภาษีมูลค่าเพิ่ม รองลงมาคือภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามลำดับ สำหรับค่าสัดส่วนของภาษีสรรพากรรวม

ต่อรายได้รัฐบาลพบว่าส่วนใหญ่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยตลอด และสัดส่วนภาษีทางตรงต่อรายได้รัฐบาลมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีสรรพากรรวมและรายได้ภาษีประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากรกับรายได้ประชาชาติและองค์ประกอบของรายได้ประชาชาติด้านต่าง ๆ พบว่า การใช้ข้อมูลรายปีให้ผลการวิเคราะห์ดีกว่าการใช้ข้อมูลรายไตรมาส โดยพบว่ามีแบบจำลอง 3 แบบที่ให้ผลการวิเคราะห์ได้ดีซึ่งความผันแปรของรายได้ประชาชาติและองค์ประกอบของรายได้ประชาชาติสามารถอธิบายความผันแปรของรายได้ภาษีของกรมสรรพากรและรายได้ภาษีประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากรได้ดีและมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ 1) แบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีของกรมสรรพากรกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยพบว่ารายได้ภาษีสรรพากรรวม รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล รายได้ภาษีการค้า (มูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ) รายได้อากรแสตมป์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ 2) แบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีของกรมสรรพากรกับมูลค่าของผลผลิตภาคเกษตรและมูลค่าของผลผลิตนอกภาคเกษตรโดยพบว่ารายได้ภาษีสรรพากรรวม รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล รายได้ภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) รายได้อากรแสตมป์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าของผลผลิตนอกภาคเกษตร รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าของผลผลิตภาคเกษตรและมูลค่าของผลผลิตนอกภาคเกษตร และ 3) แบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีสรรพากรกับองค์ประกอบของรายได้ประชาชาติ ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไร โดยพบว่ารายได้ภาษีสรรพากรรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้าง กำไร และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าเช่า รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้าง ดอกเบี้ยและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับกำไร รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้าง ดอกเบี้ยและกำไร และมีทิศทางตรงกันข้ามกับค่าเช่า รายได้ภาษีการค้า (ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้าง รายได้อากรแสตมป์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับดอกเบี้ย กำไร และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าจ้าง

This study has two main objectives : (1) to study the structure of tax revenue of the Revenue Department between 1980 — 2002 , and (2) to analyse the relationships between the Revenue Department's taxes revenue and national income. Secondary data from various relevant government agencies were used in this study. The Department's total revenue as well as its separate taxes namely personal income tax, corporate income tax, value added tax, specific income tax, and stamp duty were studied. In 1992 value added and specific taxes replaced business taxes and data before 1992 were those of business tax.

Regression analysis was used to study the relationships between total tax revenue and the five separate taxes with national income and its components using five equation models.

On the study of the structure of tax revenue collection , this study used tax year (or calendar year) instead of fiscal year as used in other previous studies. It was found that before value added tax was introduced in 1992 , the most important component of the Revenue Department's taxes was business tax . After the introduction , value added tax itself had become the most important component. Corporate income tax and personal income tax were next important respectively. Total revenue collected by the Revenue Department as ratio of the total government revenue was found to increase in most years. Revenue from direct taxes as ratio of government revenue was relatively low.

On the study on the relationships between total revenue and the five separate taxes with national income and its components , it was found that yearly data gave better analysis than quarterly data. Three out of five models could be used to explain well with statistic significance, the variations of total tax revenue as well as revenue from the five separate taxes with the variations of national income and its components. They were (1) the one that relates tax revenue variables as function of GDP. All tax revenue variables were found to be positively related to GDP. (2) the one that relates tax revenue variables as function of sectoral components of GDP. It was found that total tax revenue, corporate income tax revenue , business tax revenue (value added and specific business revenue) and stamp duty revenue were found to be positively related to non-agricultural value of production. While personal income tax revenue was found to vary positively with both agricultural and non agricultural value of production. (3) the one that relates tax revenue variables as function of income components of National Income. It was found that total tax revenue was directly related to income from wages and profit , but adversely related to income from rent . Personal income tax revenue was found to be positively related to income from wage and interest , but adversely related to income from profit. Corporate income tax revenue was found to vary in the same direction with income from wage , interest and profit , but in the opposite direction with income from rent. Business tax (value add and specific) revenue was found to be related positively with income from wage. Revenue from stamp duties was found to be positively related to income from interest and profit, but negatively with income from wage.